

Увод

У Босни су се вековима преплитали утицаји истока и запада, Цариграда и Рима, православне и католичке вере. То је нарочито изражено после раскола у хришћанској цркви 1053. године. Верске прилике се још више компликују са појавом богумила или патарена.

Патарени се први пут спомињу у Босни за време владавине бана Кулина, у другој половини 12 века. Они се учвршћују у централној Босни и успостављају тзв. Цркву босанску. Патаренство узима великог маха међу свим слојевима становништва, а посебно међу властелом. Такође, готово сви средњовековни босански владари су штитили и помагали “цркву босанску”.

С друге стране, Рим је, током целог средњег века, покушавао да под своју власт стави босанску цркву. У борби против патарена папе су се ослањале на Угарску, која је претендовала на територију босанске државе. Сви ови покушаји имали су само делимичне успехе. Католичанство је ухватило корене само у северозападним деловима Босне, односно уз границу са Угарском.

Православље се учврстило у Србији успостављањем српске архиепископије 1219. године. Из погранични епископија ширило се православље на територију средњовековне босанске државе. Тако је православне попове у Босни од 1220. год. постављао дабарски епископ, који је резидирао у манастиру св. Николе у Бањи код Прибоја.¹ Продор источне цркве у североисточну Босну започео је после 1284. године. Те године је краљ Драгутин добио од угарског краља Усору и Соли. Са ширењем територије на исток у 14 веку, за време владавине Стјепана II и Твртка I, у састав Босне улазе области у којим је становништво било православно. После 1377. године у саставу Тврткове државе налазе се манастири Милешева, св. Николе у Бањи и св. Тројице код Пљевља, као и велики број православни цркви. Тиме се постепено ударају темељи православља у источној Босни, које се до данас одржало.

О црквеној историји североисточне Босне досада је мало писано. Научници углавном посвећују пажњу Дабро-босанској епископији, само узгредно спомињући дешавања у зворничкој епархији. Једно од главни дела на коме сам базирао овај рад је “Зворничка епархија и њени митрополити” свештеника Душана Тешића и Јакова Поповића. Иако је ово дело објављено 1904. године, оно је посебно значајно за историју зворничке епархије у XIX веку.

¹ Борис Нилевић, Српска православна црква у Босни и Херцеговини до обнове пећке патријашаје 1557. год, “Веселин Маслеша”, Сарајево, 1990, стр. 27

Зворничко-тузланска епархија

Зворничка епархија се јавља после османски освајања средњовековни српски држава. Настала је крајем XV или почетком XVI века као продужетак седњовековне мачванске епархије. Првобитно је њена територија била истоветна са територијом зворничког санцака. У састав санцака улазило је и Подриње, које се налази на десној обали Дрине, а од 1520. године и Бревнички кадилук. Између 1528-1533. године припојена му је Мачва.² У попису зворничког санцака из 1533. год. наводи се да има 3 цркве.³

Први познати зворнички епископи били су Теофан и Доментијан. Прве поуздане вести о њима потичу из 1527. или 1528-1530. године и везане су за смедеревског епископа Павла. Епископ Павле је покушао да обнови пећку патријашују. Због тога је ушао у сукоб са Охридским архиепископом Прохором који је желео да под своју власт потчини све српске епископе. Епископа Теофана је, због подршке Павлу, охридски сабор сменио и на његово место поставио Доментијана, али он никада није дошао у Зворник. За Теофана не знамо колико је дуго столовао у зворничкој епархији. Он се касније спомиње као српски архиепископ. У манастиру Сопоћани уписан је међу српским патријарсима између Павла и Макарија.⁴

У манастиру Сопоћани налази се поменик 12 зворнички владика. То су: Георгије, Теодосије, Авксентије, Лука, Пајсије, Макарије, Тимотеј, Венијамин, Евстратије, Лонгин, Леонтије и Исаије.⁵

Изузев овога о њима немамо никаквих других података. Једино се Теодосије спомиње у једном запису из 1602. год. као зворнички митрополит. Захваљујући томе може се приближно одредити време у коме су поменута дванесторица управљала зворничком епархијом. То је период од краја 16 века до друге половине 17 века.

Крајем 17 века српска православна црква доживљава тешке тренутке. 1690. год. долази до велике сеобе Срба под патријархом Арсенијем III Црнојевићем (Чарнојевићем). Са патријархом, Саву и Дунав прелазе и три епископа. То су били руднички Теофан, зворнички Герасим и београдски Симеон. Турци на то постављају за пећког патријарха Калиника I (1691-1710). То доводи до подела у цркви на присталице Калиника I и присталице Арсенија III. Епископ Герасим се спомиње међу присутнима на рукоположењу црногорског митрополита Данила Петровић 1700. год. у

² Нилевић Борис, Српска православна црква у Босни и Херцеговини до обнове пећке патријашује 1557. год, "Веселин Маслеша", Сарајево, 1990, стр. 130-131.

³ Адем Ханџић, Два прва пописа зворничког санцака, Академија наука и уметности Босне и Херцеговине, Сарајево, 1968, стр. 86.

⁴ Др Ђоко Слијепчевић, Историја српске православне цркве, друга књига, Београд, 2002, стр. 35.

⁵ Душан Тешић и Јаков А. Поповић, Зворничка епархија и њени митрополити, Сарајево, 1904, стр. 6.

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com